

Захист прав жінок і дівчат-мігранток, біженок та шукачок притулку

Основні рекомендації



Стратегія гендерної рівності
Ради Європи

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE



Діяльність Ради Європи у сфері забезпечення рівності жінок та чоловіків регулюється Стратегією гендерної рівності. Після її продовження на 2018-2023 рр. була додана шоста ціль: **захист прав жінок і дівчат-мігранток, біженок та шукачок притулку.**

— Постійний нерівний доступ жінок до ресурсів, майна, освіти, захисту, правосуддя, ринку праці та процесу прийняття рішень впливає на їхній міграційний досвід. Втікаючи до безпечного місця або в процесі міграції з метою пошуку кращого життя, жінки та дівчата часто стикаються з торгівлею людьми, примусовими шлюбами, гендерно зумовленим та сексуальним насильством та жорстоким поводженням, а також гендерно зумовленою чи расовою дискримінацією. Особливо високому ступеню ризику підлягають неповнолітні дівчата, які подорожують без супроводу, вагітні жінки, жінки з малими дітьми або ті, які зазнають множинних форм дискримінації. Попри встановлені стандарти досить часто заходи, що вживаються, є неадекватними або ж не відповідають потребам у захисті та інтеграції жінок та дівчат-мігранток, біженок та шукачок притулку. Зокрема, моніторингові звіти Групи експертів з дій проти насильства стосовно жінок і домашнього насильства (GREVIO) Ради Європи про впровадження відповідних положень Стамбульської конвенції свідчать про відсутність політик та процедур у сфері міграції та надання притулку, які враховували б гендерні аспекти.

Конкретні потреби та становище жінок і дівчат-мігранток можна врегулювати лише шляхом впровадження політик у сфері міграції та надання притулку, які враховували б гендерні аспекти, а також конкретних механізмів захисту та підтримки. Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), інші органи ООН або міжнародні та регіональні органи, в тому числі Рада Європи та Європейський Союз, розробили конкретні керівні принципи, процедурні стандарти та рекомендації для просування таких політик та механізмів.

У червні 2019 року Комісія з питань гендерної рівності видала **інформаційний бюлетень**¹ з переліком вкрай важливих елементів для політик у сфері міграції та надання притулку, які враховують гендерні аспекти:

► **Ратифікувати/впровадити всі відповідні документи:**

- a) Керівні принципи УВКБ ООН міжнародного захисту від переслідувань за ознакою статі в контексті статті 1А (2) Конвенції про статус біженців 1951 року, а також інші відповідні рекомендації шляхом розпізнавання переслідування за гендерною та статевою ознакою у заявах про надання притулку та через прийняття процедур і практик, які враховують гендерні аспекти. Сюди можна віднести проведення адаптованих та окремих інтерв'ю, підготовку перекладачів та працівників притулків, забезпечення безпеки та конфіденційності процесу, розкриття доступної інформації, що стосується розгляду заяви про надання притулку, обґрунтування підстав для ухвалення рішень та можливість отримання юридичних консультацій і представництва;
- b) Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульську конвенцію), що розглядає конкретні проблеми та труднощі, з якими стикаються жінки-мігрантки, біженки та шукачки притулку;
- c) відповідні положення Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства;

¹ <https://rm.coe.int/prems-089319-gbr-2573-protecting-the-rights-of-migrant-refugee-and-asy/168096608a>

- d) відповідні положення Європейської соціальної хартії;
 - e) відповідні положення Конвенції Ради Європи про боротьбу з торгівлею людьми;
 - f) Загальні рекомендації CEDAW 19, 30, 32 і 35;
 - g) Конвенцію МОП №189 про домашніх працівників та поширення положення трудових кодексів на сферу домашньої праці відповідно до стандартів, викладених у Конвенції №189.
- ▶ Повністю інтегрувати перспективу гендерної рівності в **політики щодо возз'єднання сім'ї, надання допомоги та розвитку, забезпечення миру й безпеки та повернення.**
 - ▶ Прийняти підхід, заснований на правах дитини, який враховує **конкретне становище та потреби дівчат**, в тому числі необхідні механізми альтернативного догляду, та усуває бар'єри, які перешкоджають дітям користуватися основними соціальними правами, та захищає їх від будь-якої форми експлуатації.





- ▶ У зв'язку з підвищеною вразливістю дівчат, що подорожують без супроводу, розміщувати їх в провідних закладах захисту дітей для запобігання можливій сексуальній експлуатації чи насильству.
- ▶ Своєчасно виявляти, направляти до відповідних органів та надавати пріоритетний доступ до захисту, лікування та догляду жінкам та дівчатам-мігранткам, біженкам та шукачкам притулку, які постраждали від торгівлі людьми та насильства за ознакою статі.
- ▶ Переконаватися, що створені заклади прийому та розміщення, в тому числі місцевими та регіональними органами, безпечні для жінок та дівчат і, що важливо, мають окремі спальні місця, а також чисті та безпечні ванні кімнати.
- ▶ Забезпечити доступ до послуг у сфері сексуального і репродуктивного здоров'я, засобів гігієни та медичних послуг, необхідних для жінок та дівчат, зокрема під час вагітності та грудного вигодовування.
- ▶ Завжди шукати альтернативу адміністративному затриманню. У місцях утримання під вартою, які використовуються лише як крайній захід, повинні бути окремі зони для жінок та чоловіків, зокрема безпечні окремі спальні зони для жінок, які мають/не мають дітей, а також окремі добре освітлені ванні кімнати та доступ до необхідних засобів гігієни та послуг. Забезпечити доступ до медичних послуг у місцях утримання під вартою, а також раціональну організацію дозвілля на час перебування під вартою.
- ▶ Забезпечити, щоб заходи правоохоронного характеру у закладах розміщення, прийому та утримання під вартою враховували гендерні аспекти. Жінки повинні входити до складу працівників поліції та пенітенціарних закладів, а також мати доступ до телефонних ліній довіри, які враховують гендерні аспекти, та контактів для зв'язку з правоохоронними органами за межами таких закладів.
- ▶ Забезпечити, щоб жінки також входили до складу соціальних робітників та перекладачів, за потреби, у закладах розміщення, прийому та утримання під вартою.



- ▶ Проводити підготовку соціальних працівників, перекладачів, працівників, які розглядають заяви про надання притулку, та співробітників міграційної поліції та пенітенціарної служби щодо питань гендерної рівності, ідентифікування та надання допомоги постраждалим від насильства за ознакою статі, а також впроваджувати механізми обговорення випадків сексуального та гендерно зумовленого насильства, в тому числі забезпечити надання відповідних направлень та лікування.
- ▶ Створити «стіну» між правовим статусом незареєстрованих жінок та їхніми правами на правосуддя, захист, охорону здоров'я і освіту.
- ▶ Надавати жінкам-мігранткам та біженкам **доступну інформацію** про їхні права, зокрема на охорону здоров'я, сексуального та репродуктивного здоров'я, доступ до освіти, житла та працевлаштування, участь у соціальному, економічному та культурному житті, захист від усіх форм насильства і доступ до правосуддя.
- ▶ Забезпечити **постійний доступ до необхідних послуг для юних біженок** по досягненню ними повноліття з метою запобігти, за необхідності, раптового припиненню доступу до освіти, послуг з догляду та інтеграції у приймаючих громадах.
- ▶ Забезпечити врахування гендерних ознак **місцевими та регіональними програмами інтеграції**.
- ▶ Якнайшвидше організувати **мовні курси** для жінок після їхнього прибуття до приймаючої країни.
- ▶ Надати можливість отримати **професійну підготовку та вищу освіту** з урахуванням конкретних потреб жінок-мігранток та біженок і забезпечити визнання дипломів та професійних кваліфікацій.
- ▶ **Усунути перешкоди для активної участі жінок-мігранток на ринку праці** шляхом надання їм, між іншим, незалежного правового статусу, сприяння визнанню вмінь та навичок, а також через впровадження політики зайнятості та механізмів підтримки, спрямованих на інтереси жінок.



- ▶ Сприяти доступу жінок-мігранток до ринку праці через **волонтерські програми, програми стажування та працевлаштування**.
- ▶ Розробити конкретні заходи для вирішення проблеми **расової сексуальної експлуатації жінок-мігранток**, зокрема попиту на таку експлуатацію, а також каральні, превентивні та просвітницькі заходи.
- ▶ Зосередити увагу на заходах, спрямованих на **руйнування гендерних стереотипів, зокрема тих, що нібито засновані на культурі, традиціях та релігії, і активно взаємодіяти з організаціями жінок-мігранток та феміністок**, що відстоюють загальні права тих жінок, які входять до складу етнічних меншин.
- ▶ Налагодити та підтримувати механізми забезпечення **систематичного консультування** організацій жінок-мігранток та біженок, зокрема при розробці політик у сфері міграції, надання притулку та інтеграції, які впливають на їхнє життя.
- ▶ Підтримувати та **тісно співпрацювати** з членами **громадянського суспільства**, які працюють над захистом та розширенням можливостей жінок та дівчат-мігранток і біженок.
- ▶ Підтримувати та забезпечувати необхідними ресурсами **дослідження** та збір **даних** про проблеми міграції з **розбивкою за віком і статтю**.



www.coe.int/equality
gender.equality@coe.int

www.coe.int

Рада Європи є провідною організацією із захисту прав людини на континенті. Вона нараховує 46 держав-членів, включно з усіма державами-членами Європейського Союзу. Усі держави-члени Ради Європи приєдналися до Європейської конвенції з прав людини – договору, спрямованому на захист прав людини, демократії та верховенства права. Європейський суд з прав людини здійснює нагляд за виконанням Конвенції у державах-членах.

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE